

Gift i hundvalpar

Gifter från förorenad mark har återfunnits i döda hundvalpar i Kolsäter i Säffle. Detta aktuella fall visar hur myndigheter skyller på varandra i stället för att ta ett gemensamt miljöansvar, menar Börje Wigström.

I TV-Nyheter Värmland den 28/7 2008 intervjuar Lisa Hygge hunduppfödaren Fredrika Lind i Kolsäter utanför Säffle. Sedan hennes familj flyttade till Kolsäter för drygt två år sedan har nästan alla hennes tre tikars valpkullar dött, något som tills nu har varit oförklarligt.

Nu har hon fått reda på att marken strax utanför hennes hus är extremt förgiftad med dioxin och pentaklorfenol. Fram till mitten av 1960-talet låg där ett sågverk som impregnerade trävirke med klorfenoler. Fram till helt nyligen var Fredrika och hennes familj med fyra små barn helt ovetande om gifterna bara 50 meter från deras hus.

Säffle kommuns miljöingenjör, Bengt Nordgren, informerade inte Fredrika Lind om den giftiga marken eftersom kommunen ansåg att det var länsstyrelsens skyldighet att informera eftersom de hade hand om undersökningen. Länsstyrelsen var noga med att informera markägarna, men yttrade inte ett ord om detta till Fredrika Lind och hennes familj som bor vid den förgiftade marken. Familjen fick i stället vetskap om det hela genom radions nyheter.

Mikael Karlsson, Naturskyddsföreningen, i TV4:s inslag:

– Jag tycker det är helt orimligt för det här handlar om väldigt farliga kemikalier som är en stor hälsofara. Om kommunen visste om det här så borde man givetvis ha berättat det för de närboende.

Mycket höga halter

TV4:s Lisa Hygge frågar Susanne Andersson, länsstyrelsens handläggare, om man inte har rätt att få veta att man bor i närheten av ett område som är förorenat av gifter?

Länsstyrelsen: Rätt att få veta har man, ja.

Lisa Hygge: Har inte länsstyrelsen och kommunen då ett ansvar att se till att de boende får den här informationen?

Länsstyrelsen: Vi valde att sprida ut den informationen till dem som behövde den bäst.

Lisa Hygge understryker att undersökningsresultaten visar på att halterna av dioxin är flera tusen gånger högre än Naturvårdsverkets riktvärden, och forskningsresultat som TV4-Nyheter i Värmland har tagit del av visar i sin tur på att dioxin skadar fosterutvecklingen på flera djurarter, vilket kan förklara vad som har drabbat hunduppfödaren Fredrika Lind sedan familjen flyttade till Kolsäter och

började rasta sina hundar på den förgiftade marken.

Oroväckande

Tony Kronevi, pensionerad forskare vid Statens Veterinärmedicinska anstalt, intervjuas av TV4-Nyheter den 29/7 2008.

Han kommenterar obduktionsresultatet från en död valp

Försiktighetsprincipen innehåller tre olika principer; miljöbalkens försiktighetsprincip, principen om att förorenaren betalar och principen om bästa teknik.

som vistats i det giftiga området. Trots att valpens dödsorsak inte kunde fastställas hade hunden gift i sig och enligt forskaren Tony Kronevi är det mycket oroväckande.

– Visst är det oroväckande om ingen slår larm, då får det bara pågå och då blir det fler och fler som drabbas, säger han.

Tony Kronevi tror att detta kan vara farligt för allmänheten.

– Jag vet från andra ställen att allmänheten har drabbats av sådana gifter som kan ge missbildningar, sterilitet, cancer och en del andra sjukdomar.

I TV4:s inslag berättas att

miljöingenjör Bengt Nordgren i Säffle kommun står fast vid att gifterna i den förgiftade marken i Kolsäter inte är någon fara för allmänheten, men han vill inte ställa upp på någon intervju. På kommunen säger man att en djupgående analys av området ska göras i höst. Först efter att analysen är gjord ska man ta ställning till om området ska saneras eller inte.

Tony Kronevi menar att gifterna finns i marken och då måste det till åtgärder, gärna snabba sådana. Sanering är ett måste, dels för att skydda grundvattnet, dels för att skydda djur, människor och natur.

Myndigheter gömmer sig

Om länsstyrelsen och Miljökontoret reagerade och ville värna om djur, natur och människors hälsa skulle de kunna ta tag i det här på ett konstruktivt och miljömässigt sätt.

Miljöbalkens försiktighetsprincip spelar inte den roll som den var ämnad att göra, och myndigheterna gömmer sig bakom egenhändigt hopsnickrade försvarstal när de konfronteras.

Börje Wigström

Foto: dbking/Creative Commons

Sedan Fredrika Linds familj flyttade till Kolsäter för två år sedan har nästan alla hennes tre tikars Sankt Bernhardvalpkullar dött.

FAKTA: DIOXINER

Karolinska Institutet Miljömedicin, bedömning hälsoeffekter av dioxin:

Dioxiner kan framkalla cancer samt leda till försämrat immunförsvar. Vanligen avses med termen någon av de cirka 10 av dessa föreningar som är mycket giftiga, bland annat TCDD som är ett av de starkaste gifterna man känner till. Djurstudier visar att TCDD är en mycket potent tumörpromotor, och 1997 klassade WHO:s och FN:s samarbetsorganisation för att internationellt bekämpa cancer IARC, TCDD som cancerframkallande även hos människan. De reproduktionsstörande effekterna drabbar både honors och hanars fertilitet samt utvecklingen av foster och ungar. Olika typer av studier visar att foster är särskilt känsliga och att påverkan under fostertiden kan ge utslag även i vuxen ålder.

På Wikipedia står att läsa att dioxinförgiftning kan ge allvarliga hudskador (klorakne). Vid graviditet förs giftet över till fostret, och senare via bröstmjölken, varför skador på foster och spädbarn är en av de allvarligaste följderna; missfall är dock en vanlig komplikation.

FAKTA: PENTAKLORFENOL

Statens Forureningstillsyn 20080522, Miljöstatus i Norge:

Pentaklorfenol är tungt nedbrytbart i miljön och bioackumuleras i organismer. Ämnet är klassificerat som mycket giftigt för vattenlevande organismer och kan förorsaka oönskade långtidsverkningar i vattenmiljö.

Pentaklorfenol är klassat som mycket giftigt vid inandning, giftigt vid hudkontakt, sväljning och cancerframkallande. Ämnet är också klassat som irriterande för ögonen, luftvägarna och huden och har visat sig ge allvarliga skador på lever, nervsystem och immunsystem.